

در بازدید خبرنگاران به همراه مسئولان کشوری و استانی از طرح ترسیب کربن استان خراسان رضوی اعلام شد که طرح اجرایی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری به نام طرح مدیریت مشارکتی منابع طبیعی و توسعه روستایی است که این مسئله نیاز به اعلام عمومی داشته و از سوی دیگر به علت کاهش بسیار زیاد نقش سازمان ملل در این طرح ضروری است تا بومی شدن طرح نیز اعلام بشود.

طرح مدیریت مشارکتی منابع طبیعی و توسعه روستایی

پاسخ اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان رضوی پس از واکنش های رسانه‌ای

جوابیه به گزارش «نسخه سوال برانگیز سازمان ملل برای روستاهای ایران» و پاسخ های خراسان

گروه اقتصاد مقاومتی

info@khorasannews.com

به دنبال انتشار گزارشی با عنوان «نسخه پیچی سوال برانگیز سازمان ملل برای روستاهای ایران» به تاریخ ۲۵مهرماه امسال اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان رضوی جوابیه ای را به شرح ذیل تنظیم و ارسال کرده است.
در خور ذکر است در پایان این جوابیه پاسخ های خراسان به این مطلب و نیز گزارش شی را از بازدید دوباره خبرنگار خراسان که این بار به دعوت اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان و از برخی مناطقی که طرح موسوم به ترسیب کربن در آن اجرا شده صورت گرفته است، می خوانید نظر به این که در صفحه ۷ روزنامه خراسان مورخ ۹۶/۷/۲۵ گزارشی تحت عنوان «نسخه پیچی سوال برانگیز سازمان ملل برای روستاهای ایران، درج شده که نحوه ورود به مطلب و نتیجه گیری از آن ابهامات و تردیدهایی را برای خوانندگان ایجاد می کند و از سوی دیگر چون جمع بندی گزارش ها از نوعی بی انصافی برخوردار است که اجر زحمات و تلاش های شبانه روزی همکاران در این بخش را در اداره کل منابع طبیعی خراسان رضوی ضایع می سازد، شایسته است برای روشن شدن اذهان عمومی، به درج موارد ذیل در آن روزنامه اقدام فرمایید.

عنوان پاسخ:

طرح مدیریت مشارکتی منابع طبیعی و توسعه روستایی بارقه امیدی برای تداوم زندگی و پایداری روستا

۱- طرح مدیریت مشارکتی منابع طبیعی و توسعه روستایی هدف بومی شده پروژه ترسیب کربن است که سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور از سال ۱۳۸۲ در استان خراسان جنوبی و ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها و از جمله استان خراسان رضوی افتخار دارد از سال ۱۳۹۲ متولی اجرای آن در شهرستان های بچستان و سبزوار است. این مدل دارای اهداف ذیل می باشد:

الف- در سطح جهانی: کاهش گازهای گلخانه ای از طریق پوشش گیاهی و کاهش تخریب مراتع و جنگل ها به منظور کمک به کاهش گرمایش سطح کره زمین.

ب- در سطح ملی: اجرای مدل مشارکت جوامع محلی در مدیریت پایدار منابع طبیعی کشور.

ج- در سطح محلی: توانمند سازی یا توان افزایی جوامع محلی برای نیل به اهداف فوق.

۲- این پروژه موفق شده است از سال ۹۲ تا پایان سال ۹۵ در شهرستان بچستان مساحتی حدود ۲۹۳۰ هکتار از مراتع مشجر و بیابانی و کانون های بحرانی فرسایش بادی این شهرستان را در روستاهای ابوالخازن، قاسم

روستای فخرآباد
جمع کل پس انداز: ۱۰۶۹۹/۱۰۰۰۰ ریال
جمع کل وام های پرداخت شده: ۴/۱۴۶/۵۰۰۰۰ ریال
تعداد وام اعطایی صندوق روستا: ۲۰۷ فقره
بالاترین مبلغ وام پرداخت شده: ۶/۸۰۰۰۰۰ ریال
روستای منصوری
جمع کل پس انداز: ۴۵/۸۰۰۰/۰۰۰ ریال
جمع کل وام های پرداخت شده: ۱/۲۹۹/۵۰۰ ریال
تعداد وام اعطایی صندوق روستا: ۱۰۶ فقره
بالاترین مبلغ وام پرداخت شده: ۴۵/۰۰۰۰۰۰ ریال
روستای سردق
جمع کل پس انداز: ۹۳/۵۵۰/۰۰۰ ریال
جمع کل وام های پرداخت شده: ۹۲/۵۰۰۰۰۰۰ ریال
تعداد وام اعطایی صندوق روستا: ۱۴ فقره
بالاترین مبلغ وام پرداخت شده: ۱۱۰۰۰۰/۰۰۰ ریال

ای که کمتر بسیاری از شاغلان در این فعالیت ها را خرم کرده است. شاید تنها انگیزه جوامع محلی در حفظ این مشاغل، حفاظت از شغل آیا و اجدادی آن ها است. نگارنده محترم آیا می داند که بسیاری از روستاییان به دلیل مقرون به با مهاجرت های ناخوسته دچار مشکل بزرگ تری نیز شده اند که نتیجه سکونت در شهر های بزرگ و تبعات آن توسعه حاشیه نشینی با هزاران مشکل اجتماعی و فرهنگی در شهر هاست؟؟ آیا انگارنده می داند که بسیاری از روستاها در کشور در نتیجه این گونه مهاجرت ها متروک ه شده اند و تنها چند نفری از افراد سالخورده و ناتوان در روستا باقی مانده اند؟؟

۸- امروزه علاوه بر منابع طبیعی، دیگر نهادها و بنیادها و دستگاه های اجرایی و سازمان ها مانند جهاد کشاورزی، بسیج سازندگی، بهزیستی، بنیاد مستضعفان و کمیته امداد امام خمینی و... توان اجرایی و سازمانی و اعتباری خود را در مسیر توانمند سازی جوامع محلی سوق داده اند تا ضمن تشویق روستاییان برای فراگیری روش های نوین استفاده از منابع آب و خاک، فرصت حضور بانوان و جوانان روستا را به فرصتی برای کسب درآمد بیشتر و معیشت بهتر و ماندگار در روستا تبدیل کنند. آیا اشتغال در پروژه مشابه مانند صنایع دستی، صنایع تبدیلی زراعی و دامی یا دیگری تولیدات گیاهی مانند گیاهان دارویی و بسته بندی آن ها، یا خرید پوشاک خانواده ای که می تواند کمکی به کاهش هزینه خانوار باشد ایراد دارد؟ و آیا فرارگفتن راه های صرفه جویی کمک به معیشت بهتر خانواده روستایی نیست؟

۹- در خاتمه شایسته است نگارنده محترم قبل از آن که خود را در جایگاه قضاوت قرار دهد حداقل از پروژه مشابه در خراسان جنوبی که ۱۴ سال از عمر آن سپری شده است بازدید می کر دو با ارزیابی نتایج حاصله در منطقه حسین آباد غیناب و نتایجی که در برداشته است، عجلوانه منظر داده است. از سوی دیگر، تامین نهاده های کشاورزی و دامی مستلزم پرداخت هزینه های سنگین است به گونه

۱۰- نظر به این که ادامه انتشار این گونه گزارش ها که بر پایه اطلاعات ناقص و نتیجه گیری های غیر واقعی و جهت دار تنظیمی می شود، موجبات تشویش افکار عمومی را فراهم می سازد، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان رضوی این حق را برای خود محفوظ می داند که راجع به مطالب منتشر شده و در صورت ادامه انتشار مطالب کذب و گمراه کننده، موضوع را از طریق مراجع قضایی پیگیری کند.

پاسخ های خراسان

۱- در متن گزارش روزنامه خراسان در تاریخ ۲۵ مهرماه به صراحت از طرح ترسیب و اهداف آن نام برده شده و تمامی توضیحات استفاده شده در متن از گزارش اصلی ترسیب کرین در سایت سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سایت های استانی مجری طرح استفاده شده است. متن منتشر شده در گزارش کاملاً به این موضوع اشاره دارد:

"طرح ترسیب کرین در کشور اوایل سال ۱۳۸۲ در سر بیشه خراسان جنوبی آغاز شد. طرح ترسیب کرین کشور از اوایل سال ۱۳۸۲ با همکاری دفتر عمران ملل متحد (UNDP)، تسهیلات زیست محیطی جهانی (GEF) و دولت جمهوری اسلامی ایران در منطقه حسین آباد غیناب شهرستان

تعدادی از اهالی منصوری از این نهال کاری اظهار بی اطلاعی کرده بودند که مقتضی است با جلسات مستمر و مدون این اتفاق شایسته به اطلاع همه مردم روستا اعم از عضو گروه های توسعه و غیر آن برسد.
۳- در بازدید انجام شده خبرنگاران به همراه مسئولان کشوری و استانی طرح ترسیب کربن استان خراسان رضوی، خبرنگاران به خوبی شاهد احداث بند خاکی قاسم آباد بودند، طی اذعان اهالی روستا نیز آب شرب روستا از ۲-۳ ساعت در روز به ۱۰ ساعت افزایش یافته است که برای احیای روستا اتفاق مبارکی است. اما در این حوزه بیان چند نکته ضروری است، در گزارش روزنامه نامی از روستای قاسم آباد بر ده نشده بود و متن گزارش شامل دیده ها و شنیده ها از سه روستای سردق، منصوری و فخر آباد بود، همچنین در هیچ بخشی از گزارش عبارتی از تلاش برای از بین بردن زیر ساخت های کشاورزی برده نشده و حتی در پیشنهاد اجرای طرح تلاش برای احیای آن نیز خواسته شده است:

"توسعه روستایی بدون شک با ایجاد زیر ساخت های لازم در بخش کشاورزی و دامداری با استفاده از شیوه های نوین و مکانیزه زمینه ایجاد درآمد را فراهم و طی زمانی کوتاه اثرات خود را در روستاها نمایان خواهد کرد. روستاییان اگر درآمد گذران زندگی خود را به دست بیاورند، نیاز های لازم برای روستا و محل زندگی را تامین می کنند و ضرورتی برای اجرای طرح های پیچیده و احتمالاتی فایده وجود نخواهد داشت."

نکته مغفول مانده دیگر، ایجاد این گونه زیر ساخت های بهبود کشاورزی در همه ۱۱ روستای مجری طرح پس از چهار سال از شروع طرح است. ایجاد زیر ساخت های لازم و آموزش های مکانیزه و مدرن کشاورزی و دامداری ضرورت اصلی توسعه هر روستاست، که باید در طرح های توسعه روستایی انجام شود.

۴- متن معرفی شهرستان بچستان و علت انتخاب آن برای انجام پروژه در این شهر در این پاراگراف عیناً از گزاری به نام دلایل انتخاب شهرستان بچستان که توسط اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان رضوی منتشر شده برداشت شده و هیچ بخشی توسط نگارنده نوشته نشده است. در صورت وجود تناقض باید در متن گزارش اولیه اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان رضوی اصلاح شود. علاوه بر این موضوع ذکر این نکته قابل توجه است که یکی از بزرگ ترین علل خشکسالی مدیریت نشدن صحیح منابع آبی توسط بهره برداران و نیز مسئولان این امر است، که باید آموزش لازم به اهالی داده و نیز مدیریت مستمر توسط مسئولان ذی ربط اعمال شود.

۵- باتوجه به این که گزارش های بررسی روستاهای مجری طرح و ارزیابی های دست اندر کاران پروژه محرمانه نبوده

اقتصاد مقاومتی

۶۶

بیان گزارش های مستمر از طرح مدیریت مشارکتی منابع طبیعی و توسعه روستایی از پایه های اقتصادی ایجاد شده و نیز تمایل روستاییان به حضور در روستا با آمار و ارقام دقیق و صحیح ضرورت بیش از پیش دارد. قابل ذکر است که یکی از مهم ترین وظایف دولت حمایت از کشاورزی و دامداری و رفع موانع از جمله مدیریت صحیح منابع آبی به روستاییان در کشاورزی است

"متأسفانه هیچ کمک‌رسانی توسط این طرح برای کمک‌به بهبود کشاورزی به‌مانندو تنها مقدار ی‌بذر مناسب‌از جهاد کشاورزی به‌ما دادند."

اگرچه در بازدید انجام شده خبرنگاران به همراه مسئولان کشوری و استانی از طرح ترسیب کربن استان خراسان رضوی مدیر اداره منابع طبیعی شهرستان بچستان اعلام کرد که بازدید انجام شده کارشناسان این سازمان به همراه کارشناس جهاد کشاورزی در روستای قاسم آباد و فخر آباد انجام شده در روستاهای دیگر به این علت که اعلامی به آن ها نشده است مرجعه ای نداشتند.

در متن جوابیه این نهاد محترم نیز گفته شده است که " نگارنده محترم آیامی داند که بسیاری از روستاییان به دلیل مقرون به صرفه نبودن این فعالیت ها ، راهی شهر های بزرگ شده و با مهاجرت های ناخوسته دچار مشکل بزرگ تری نیز شده اند که نتیجه سکونت در شهر های بزرگ و تبعات آن توسعه حاشیه نشینی با هزاران مشکل اجتماعی و فرهنگی در شهر هاست. در صورتی که بخش اعظم هدف گزارش منتشر شده همین مسئله بوده و مرجعه میدانی به این مناطق نیز به همین سبب بوده است. مسئله قابل توجه این است که باید در برنامه ریزی های توسعه روستایی تمرکز اصلی بر این نکته گذاشته شود. بیان گزارش های مستمر از طرح مدیریت مشارکتی منابع طبیعی و توسعه روستایی به پایه های اقتصادی ایجاد شده و نیز تمایل روستاییان به حضور در روستا با آمار و ارقام دقیق و صحیح ضرورت بیش از پیش دارد. قابل ذکر است که یکی از مهم ترین وظایف دولت حمایت از کشاورزی و دامداری و رفع موانع از جمله مدیریت

صحیح منابع آبی به روستاییان در کشاورزی است و پاک کردن صورت مسئله با ایجاد مشاغل غیر کشاورزی آسیب های فراوانی برای روستاها ایجاد خواهد کرد.

۸- در تقویت بنیان خانوار های روستایی و افزایش ترغیب به ماندگاری در روستا هیچ شبهه ای وجود نداشته است. اگرچه نهاد های مختلفی نیز در طرح های توسعه روستایی مشارکت کرده و قصد انجام این اتفاق مبارک در روستاها را دارند، اما باید به ضرورت های روستایی و ایجاد انگیزه به طور مشخص و دقیق توجه شود. اشتغال در صنایع تبدیلی زراعی و دامی و تولیدات گیاهان دارویی و نیز بسته بندی این گونه مواد برای روستاها بسیار مناسب بوده است، ابتدا باید این گونه کارهای انجام شده در گزارش های مستمر طرح آمده و آن ها معرفی شوند، از طرف دیگر حمایت های صورت گرفته از این گونه مشاغل توسط مسئولان و در قالب های مختلف انتشار یابد. اما ورود روستاییان به مشاغل بدون بازار بوی توجهی به این بخش و نیز آموزش ها و آموزش های لازم است انجام طرحی با این گسترده با دقت و مدل سازی دقیق و برنامه ریزی مشخص انجام شود. با این وجود گزارش ارائه شده است.

۹- گزارش منتشر شده روزنامه خراسان به صراحت هیچ گونه قضاوتی از این طرح نداشته و تنها ابهامات جدی خود را بیان نموده است. تمامی این ابهامات و سوالات جدی نیز در مشاهدات عینی و میدانی و گفت و گوهای طولانی با اهالی خود این روستاها انجام شده است. اگر چه روزنامه خراسان مجریان این طرح را شریف و با نیت خیر می داند، اما لازم است انجام طرحی با این گسترده با دقت و مدل سازی دقیق و برنامه ریزی مشخص انجام شود. با این وجود گزارش های علمی و آماری می تواند به ارزیابی دقیق و منصفانه منجر شود.

۱۰- گزارش منتشر شده توسط این روزنامه شامل آمار ارائه شده توسط خود سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری بوده است. و از سوی دیگر مسائل طرح شده به طور کامل ارائه حرف ها و مسائل خود اهالی بوده که به روزنامه خراسان ا ارائه شده است.

است و دلیلی نیز بر محرمانه بودن آن وجود ندارد و طبق قانون دسترسی آزاد به اطلاعات این گونه گزارش ها باید در اختیار تمامی اصحاب رسانه و کارشناسان و مردم قرار گیرد و در استفاده از این اطلاعات حقوق خبرنگار محفوظ است. اما مسئله مورد توجه گزارش روزنامه خراسان ایجاد این نوع از زیر ساخت ها و توجه به انجام آن است. از طرف دیگر بخشی از آموزش های انجام شده مورد نقد بوده است و ضرورت دارد تا با بررسی دقیق نیاز های واقعی برای توسعه روستا و ایجاد کننده برای فضا های شغلی واقعی صورت پذیرد.

۶- اگر چه طرح بحث انجام شده تنها در چند روستای بازدید شده توسط خبرنگار خراسان بوده و وضعیت کلی وام های اعطایی را با توجه به این سه روستا نامناسب ارزیابی کرده است، اما ملی بازدید خبرنگاران به همراه مسئولان کشوری و استانی از طرح ترسیب کربن استان خراسان رضوی، اعلام شده تاکنون بالغ بر ۸۲۰ وام اعطا شده است، باتوجه به توسعه و روستا و ایجاد کننده در این باره و بیان این که بخش هایی از وام ها تولیدی بوده و برخی دیگر خدماتی برای ایجاد اعتماد لازم برای ادامه طرح صورت گرفته، اما ضروری است تا حداقل در صد مشخصی از این وام ها به نتیجه رسید باشد، اگر تنها ۱۰ درصد وام های نیز منجر به اشتغال یا احیای شغل روستایی شده، باید ۸۲ مورد وجود داشته باشد. در صورت ایجاد این مشاغل باید در گزارش های آتی این نهاد محترم اعلام و پایدار ی این مشاغل نیز بررسی دقیق شود.

علاوه بر این باتوجه به اعلام مسئولان طرح مبنی بر ذخیره بیش از ۰۰۰ میلیون و نیز وام هایی که غالباً بازپرداختی یک ساله دارد، طی این مدت باید سرعت پرداخت ها نیز افزایش یابد و سالانه به این اندازه وام پرداخت شود.
۷- در متن گزارش منتشر شده از سوی نگارنده به زمع او اعلامی مبنی بر وضعیت بحرانی منطقه انجام نشده و تمامی موارد اطلاعی گفته شده توسط اهالی روستا بوده است، برای دقت ذاتی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور می تواند به این نکردن زمینه کمک به بهبود وضعیت کشاورزی در گزارش بیان شده: